

MARC RIERA I MIMÓ (1938-2011): METGE I HUMANISTA

CARME RIERA I MINGUET

L'ENTORN

La vida personal i professional de Marc Riera es va desenvolupar bàsicament a Igualada, ciutat on va viure des que tenia quatre anys. En aquella època, la sanitat i l'atenció pediàtrica en els hospitals comarcals pot ser resumida en les paraules següents del pediatra Antonio Garcia-Martín:

*«Així passàvem hores senceres en vetlla, davant una situació que en aquella època era freqüent. Érem un equip de metges desinteressats, la majoria sense un sou assignat i amb guàrdies localitzables, que, de la millor manera possible, intentàvem fer una pediatria hospitalària artesana digna, amb els encerts i errors naturals, però que ens omplia de satisfacció i orgull. [...] Així eren, en aquell temps, la majoria dels hospitals comarcals, que sense una visió de futur lliuraven tota la seva voluntat a resoldre els nombrosos problemes, greus, que tenia la patologia pediàtrica».*¹

Posteriorment, el model sanitari català va canviar i evolucionar a partir de la Llei de Sanitat (1980), les transferències sanitàries, la creació del mapa sanitari de Catalunya, la creació de l'Institut Català de la Salut (ICS)(1983), el Pla de reordenació hospitalària amb xarxa hospitalària d'utilitat pública (XHUP) i la Reforma de l'Atenció Primària, la Llei d'Ordenació Sanitària de Catalunya (LOSC, 1990) i la creació del Servei Català de la Salut (1991).

1. GARCIA-MARTÍN, ANTONIO. «Els hospitals comarcals, joia de la sanitat catalana», a *Pediatria Catalana* (vol. 61), 2001.

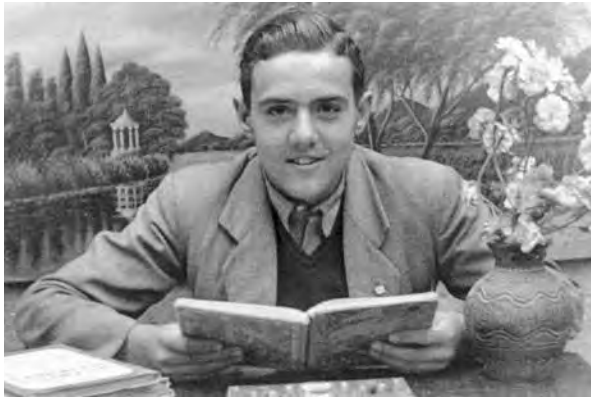
LA FAMÍLIA

Marc Riera i Mimó va néixer a Olesa de Montserrat el 12 de març de 1938, fill de Salvador Riera i de Teresa Mimó: ella era filla de Salvador Mimó, conegut com l'«advocat dels pobres» per la seva dèria d'ajudar tothom i per la seva activitat política, vocació que va heretar la Teresa i posteriorment el mateix Marc.²

Salvador Riera, el pare, va ser músic i també matalasser. Abans de viure a Igualada ja visitava sovint la ciutat per tocar en el grup musical The Bird Boys, que ell mateix havia fundat i que posteriorment es va convertir en la Cobla Triomfal. L'any 1942, la família Riera, formada aleshores pels pares i el Marc, va traslladar-se a Igualada, al número 7 del carrer del Roser, i hi van instal·lar el domicili i el negoci: una botiga i una matalasseria, on també feien cortines, edredons i cobrellits. A part de vendre'n, en distribuïen a diverses botigues. L'any 1944 va néixer el Salvador, l'únic germà del Marc, que va ingressar amb onze anys al seminari per esdevenir escolapi.

El Marc comença la seva escolarització als Escolapis d'Igualada. Posteriorment, va a l'escola parroquial de Santa Maria —on també fa d'escolà— i després a l'Acadèmia Igualada, on estudia el batxillerat. Durant aquests anys, també realitza moltes activitats extraescolars: participa en un grup de teatre de l'Acadèmia, segueix un curs de

2. Informació proporcionada per Salvador Riera Mimó, germà del Dr. Riera.

guions radiofònics i practica l'hoquei sobre patins. Va jugar al Club Patín Igualada durant dues temporades:³ la 1954-1955 i la 1955-1956. Als estius ajudava el seu pare a fer matalassos i en tasques de la botiga i els caps de setmana repartia en bicicleta comandes de Cal Targarona, la pastisseria del seu carrer.

En acabar el batxillerat, l'any 1955, va anar a viure a Barcelona per començar els estudis universitaris. Es va graduar en Medicina i Cirurgia a la Universitat de Barcelona el 1962. Aquest mateix any va fer les pràctiques d'alferes a Girona, després d'haver fet els cursos de formació militar a Castillejos.

El 1964 va tornar a Igualada i es va instal·lar a casa dels seus pares, on va obrir la seva primera consulta privada. El mes de novembre es va casar a Barbens (Pla d'Urgell) amb Carme Minguet i Carrera, nascuda el 1943. Van tenir quatre fills i nou néts. Molts dels records que en tenen aquests darrers estan relacionats amb la seva professió, perquè ell era el metge de la família, el seu metge i el seu avi.

El 28 de novembre del 2011, a l'edat de 73 anys, va morir sobtadament a Igualada, mentre era al gimnàs.

3. Va ser el primer club d'hoquei fundat a la ciutat, un any abans que l'Igualada Hoquei Club, que va néixer el 1950.

ELS ESTUDIS

Acabat el batxillerat, Marc Riera es va traslladar a Barcelona per tal de formar-se a la Universitat. Al costat d'un centenar més d'estudiants de la promoció del 1962, es va llicenciar en Medicina i Cirurgia. Un cop llicenciat, va especialitzar-se en Pediatria, per mitjà de les escoles professionals, i el desembre de 1962 va entrar com a metge resident de Pediatria a la Residencia Sanitaria Francisco Franco (posteriorment, Vall d'Hebron). Durant aquests anys, Marc Riera es va formar amb metges que posteriorment han dirigit i promocionat la pediatria catalana i va conèixer una part important dels professionals de la seva especialitat del final dels cinquanta i el principi dels seixanta. Va obtenir el títol de metge puericultor el novembre del 1963 i el de metge pediatre el desembre de 1964.

VIDA PROFESSIONAL

Un cop obtingut el títol de metge, l'agost del 1964 va acceptar una substitució com a metge rural a Copons (Anoia), que en aquells moments tenia uns 500 habitants. Va ser la seva primera feina com a professional de la medicina i hi va estar aproximadament un any. Després va treballar a Vilanova del Camí fent una substitució durant uns

dos anys, i el setembre del 1966 va obtenir una plaça de metge titular interí a Igualada, a l'ambulatori ubicat a la plaça d'Espanya.

En realitat, no va deixar mai d'atendre persones adultes. En aquesta època i interrompudament fins al final de la seva vida, va visitar les Carmelites Descalces, monges de clausura que són a Igualada des del 1949. Quan calia per normativa, feia de metge dels equips de les primeres categories de l'hoquei o del bàsquet durant els partits i, a més, hi havia persones que el consultaven per confiança. En aquest sentit, les guàrdies de medicina i cirurgia fetes a la residència Francisco Franco li van ser de molta utilitat.

Així que va obtenir el títol de metge pediatre, el 1964, va començar a exercir per compte propi, primer a la consulta de la casa familiar del carrer del Roser i posteriorment a la del carrer de Capellades, fins que va morir. Durant quaranta-vuit anys, hi va atendre més de 17.000 infants, majoritàriament d'Igualada, alguns dels quals, ja d'adults, li han confiat l'atenció dels seus fills. Els seus pacients n'han destacat el seu ull clínic, la tranquil·litat que transmetia i el fet que podien comptar amb ell fos l'hora que fos.

Ja des de l'inici treballava amb un model de fitxa que utilitzava com a història clínica i que li permetia fer el seguiment dels seus pacients. A la consulta tenia el suport de la seva esposa —la meva mare— i, quan calia d'alguna de les seves

filles. El doctor Riera aprofitava qualsevol oportunitat per ensenyar.

En l'àmbit de la pediatria en el sector públic, el juliol del 1969 va obtenir una plaça provisional de pediatria i puericultura a l'ambulatori d'Igualada. Posteriorment, es va presentar a oposicions i, l'octubre del 1973, va guanyar una plaça fixa a la mateixa ciutat. Durant anys, va treballar a l'«embolicatori» —utilitzava aquesta paraula en to d'humor per referir-se a l'ambulatori—, primer a la plaça d'Espanya i després a l'edifici ubicat al final del passeig de Mn. Cinto Verdaguer. Va ocupar-hi una plaça de metge no jerarquitzat: això vol dir que treballava dues hores i mitja de dilluns a dissabte, en horari que anava variant a criteri de la direcció. Quan es va fer la reforma de l'atenció primària, ell va preferir no integrar-s'hi perquè volia seguir mantenint la seva vinculació amb l'hospital i la consulta particular. Així i tot, participava en les sessions i altres activitats que es feien a l'ICS (Institut Català de la Salut), fins i tot com a docent.

Com a conseqüència de la nova política de recursos humans de l'ICS, es va haver de jubilar a contracor amb 66 anys, el juny del 2004. Per això deia: «*No em jubilo, em jubilen*».

L'HOSPITAL I EL SERVEI DE PEDIATRIA

La seva trajectòria professional està estretament lligada a la de l'Hospital d'Igualada. La germana Rosa Munté ens diu: «*El Marc era l'hospital, l'hospital era el Marc*».

Amb relació a aquesta vinculació laboral, el primer contracte que ens consta és per prestació de serveis com a «Jefe del Servicio de Pediatría», l'1 d'octubre de 1980. Tanmateix, hi ha un document de la Fundació Sanitària d'Igualada que certifica que l'antiguitat del doctor Riera és des de l'1 de gener del 1966. A partir del mes de març del 2003, en jubilar-se i fins al seu decés, hi va mantenir el lligam com a consultor del Servei de Pediatria del

CSA (Consorti Sanitari de l'Anoia) i coordinador del Curs de Formació Continuada de Pediatria. De la història més recent de l'hospital i pel que fa a la pediatria, Carme Jou, cap del Servei de Pediatria de l'Hospital d'Igualada, afirma:

«L'any 1950 es va contractar el Dr. Secanell, metge puericultor per oposició, que va entrar com a agregat al Servei de Tocologia. La seva funció va ser la de reconeixement de tots els nadons i el diagnòstic de possibles patologies i consells de puericultura a les mares. No va ser, però, fins al 8 de novembre del 1958, que el Servei de Pediatria i Puericultura es va independitzar del d'Obstetrícia. El Dr. Secanell va ser cap de servei fins a final dels anys 70.

El 1965 es van iniciar les urgències hospitalàries les 24 hores del dia. Aquest mateix any es va ampliar el concert amb el Seguro Obligatorio Español (SOE), amb la inclusió de malalts pediàtrics dins l'activitat de l'hospital. El 1967 es va incorporar el Dr. Marc Riera Mimó, primer a Urgències, i el 1975 al servei de Pediatria. [...]

Van ser una colla d'anys en què el Dr. Secanell, el Dr. Riera i el Dr. Almenar van portar tots els nadons, nens i nenes de l'hospital. Eren metges que tenien la seva plaça de l'ambulatori, la seva consulta privada i l'activitat a l'hospital. No era un servei jerarquitzat, però va ser l'origen del nostre Servei».

El 1980, Marc Riera va ser nomenat cap del Servei de Pediatria de l'Hospital d'Igualada, càrrec que va ocupar fins al 2003, i el Dr. Antoni Secanell, cap honorífic. L'any 2001 va néixer el Consorci Sanitari de l'Anoia, que va promoure la construcció d'un nou hospital. El Dr. Riera estava preocupat per si no el podria arribar a veure i treballar-hi. Considerava aquest nou centre molt necessari, tant per les millores assistencials que suposaria com per «tancar definitivament» el procés de fusió dels antics centres: Hospital i Mútua. Ell, que havia treballat a tots dos, valorava com una gran oportunitat el fet de deixar enrere dos espais, dues organitzacions, dos models i avançar cap un projecte compartit i únic. Finalment, el 2007 va inaugurar-se el nou hospital. El dia de

la inauguració, ell i molts altres professionals van viure amb emoció continguda un moment que feia molts anys que anhelaven.

Insistia moltíssim en la importància de fer una acurada història clínica i una completa exploració física. Ho valorava especialment perquè pensava que eren habilitats que en nom de la tecnologia s'estaven perdent. També estava amoïnat perquè els estudiants de l'àmbit de la salut tenien cada cop menys formació humanística. I en alguns aspectes era molt bel·ligerant: estava preocupat per la tendència a l'alça de pares que no volien vacunar els fills; va ser un gran defensor de la lactància materna, i, sobretot, pensava que tenim els nens massa ocupats i que no els cal fer tantes activitats extraescolars. Deia: «*El més important per a la salut d'un nen és que se senti estimat i feliç*».⁴

Va estar sempre vinculat a organitzacions de professionals. Des del 1963 va ser soci numerari de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, va formar part de la junta directiva de la Societat Catalana de Pediatria —vocal de la vegueria de Manresa (1989-1993)—⁵ i també va ser compromissari del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona a l'Anoia l'any 1990.

DOCÈNCIA, FORMACIÓ I RECERCA

Segons explicava ell mateix, en un moment determinat li van sorgir dubtes a l'hora d'escollir la carrera, perquè tenia una clara vocació docent. De fet, al llarg de la seva vida no va deixar passar mai l'oportunitat d'ensenyar.

Cal mencionar, també, la seva llarga vinculació amb Creu Roja, principalment en aspectes docents. Va començar el 1960, quan va prendre part en el primer curset de socorrisme que es va

4. *Diari d'Igualada*, 2-7-2004.

5. Oriol Casassas i Joaquim Ramis. *Metges de nens. Cents anys de pediatria a Catalunya*. Barcelona: La Magrana, 1993, p. 329-331.

fer al Cercle Mercantil, i des d'aquell moment hi va col·laborar de forma continuada, juntament amb el Dr. Francesc Botet i Casadesús. El 1966 el van nomenar cap de Socorrisme i va entrar a formar part de la junta fins al 1982, quan va ser nomenat adjunt a la direcció de l'Àrea de Formació Sanitària i Socorrisme. Va participar habitualment en totes les activitats de l'entitat i per aquest motiu, el juliol de 1987, se li va fer entrega de la medalla de plata d'aquesta organització i el 2011 d'un diploma de reconeixement pels més de vint-i-cinc anys de servei.

L'Escola d'Infermeria és l'espai on va desenvolupar la seva trajectòria com a docent, d'una manera més significada. El 1967 es va inaugurar l'*Escuela Nuestra Señora de la Piedad del Santo Hospital de Igualada. Escuela Oficial de Ayudantes Técnico-Sanitarios*, adscrita a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. El professorat, tal com detallen els documents de l'època, tenia una «*colaboración voluntaria desinteresada sin ningún ánimo de lucro*», «*no existía plantilla ni emolumentos fijos, ni seguro de accidentes laborales u otro. No hubo contrato verbal ni escrito. Sólo la gran voluntad y dedicación*». Va ser-hi professor de Patologia General i Patologia Mèdica Digestiva, i, al llarg d'onze promocions, des del 1967 fins al 1978, va tenir més de 270 alumnes, de les quals sempre deia que guardava molt bon record.

També va participar com a docent en cursos d'actualització de pediatria organitzats pel Servei d'Atenció Primària de l'Anoia de l'ICS. D'altra banda, des del 1993 fins al 2000 va presentar el programa *Consell mèdic*, de divulgació sanitària, a TVI (Televisió Igualada). Hi convidava professionals del sector de la salut i responia preguntes dels espectadors.

Per mantenir-se al dia, durant molts anys anava un cop a la setmana a la sessió de formació del Servei de Pediatria de la Vall d'Hebron. I el 1986 es van iniciar les Jornades de Pediatria de l'Anoia, l'Alt Penedès i el Garraf. La primera va ser a Sitges el 1986 i van tenir continuïtat fins al 1996.

D'altra banda, va ser l'impulsor i el director del curs de Formació Continuada en Pediatria de l'Hospital d'Igualada, des de l'octubre del 1987 fins a l'últim moment. Aquest curs, que encara avui es fa cada dijous, d'octubre a juny, és el de més trajectòria dels que s'imparteixen en hospitals de segon nivell i suposa un referent clau per a tots els pediatres de l'Anoia i un punt de trobada dels pediatres de primària i de l'hospital. Aquest curs està acreditat des del 2004 pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i porta el nom «Dr. Riera», des de la seva vint-i-cinquena edició, de l'any 2012.

Mai no va perdre la inquietud per aprendre i diversos professionals el recorden amb la revista *Pediatrics* sota el braç. Malgrat que deia que les noves tecnologies a ell li havien arribat massa gran, va fer l'esforç d'entendre-les i de treure'n el màxim profit, sobretot en aspectes relacionats

amb la formació. Molt sovint, els vespres a casa, s'estava al despatx escoltant música, habitualment clàssica o jazz, i llegint revistes de pediatria.

Poder seguir vinculat a l'hospital li permetia continuar fent allò que més estimava: mantenir contacte amb pacients i companys, aprendre, compartir... i ho va fer fins a l'últim moment.

HUMANISME I COMPROMÍS SOCIAL

En paral·lel a la trajectòria professional i a la vida familiar, Marc Riera va ser un ciutadà compromès amb la seva ciutat, el seu país i la humanitat en el sentit més ampli. En aquest sentit, tot i que no va néixer a Igualada, la seva implicació amb la ciutat va ser molt intensa.

Era un humanista, en el sentit més ampli del terme. Home instruït, gaudia d'una formació intel·lectual que enriquia constantment amb nous coneixements, ja sigui en l'àmbit professional com en el general. Procurava estar al dia de tot. Àvid lector de la premsa local i nacional, sempre aportava la seva visió personal de l'actualitat en tertúlies als mitjans o a les sobretauls, amb opinions que sempre duïen el seu segell personal, crític,

constructiu i amanit amb tocs d'humor i d'ironia. Amb un pessic de sal i un de pebre. Apassionat de la lectura, la música, el teatre... de la cultura en general. Amb els anys va anar bastint una extensa biblioteca, nodrida especialment de novel·les, estudis d'història, sociologia i antropologia i una discoteca de música clàssica, òpera, jazz, obres de cantautors catalans i sardanes. En les seves poques estones de lleure, era habitual trobar-lo tancat al seu despatx, immers en la lectura d'un volum tot gaudint d'una ària com a banda sonora. També era un assidu de les activitats culturals i un habitual al teatre i als concerts. Li agradava molt viatjar i va visitar els cinc continents.

Va implicar-se activament en diverses entitats d'Igualada. Va ser membre de la junta del Casino Foment des del 1988 fins al 1994. El 1989, amb un grup d'igualadins, va fundar el Club Rotary Igualada, a semblança d'altres seccions locals d'aquesta prestigiosa entitat internacional escampada arreu del món, i va prendre part en les actuacions desenvolupades per l'associació, especialment les de caire solidari, humanitari i de servei a la comunitat. En va ser macer i president (1996-1997). El 2010 va rebre el reconeixement «Soci Paul Harris», que constitueix una expressió d'agraïment a les persones que contribueixen a la Fundació Rotària de Rotary International.

Pel que fa als esports, era habitual veure'l als pavellons de la ciutat com un aficionat més, tant en els partits dels primers equips com en els de base, als quals tenia una gran estima. Entre altres clubs, va ser soci del Club Bàsquet Igualada i de l'Igualada Hoquei Club, del qual va ser vocal de la junta des del 2006 fins al 2010. Era un apassionat culer i soci del FC Barcelona. Així mateix, era un defensor dels anhels dels equips esportius nacionals en les seves aspiracions per al reconeixement internacional i per competir representant un nou estat. Finalment, va exercir amb regularitat la pràctica esportiva.

En l'àmbit de la política va trobar aixopluc al seu ideari sota les sigles de Convergència

Democràtica de Catalunya, formació en la qual va militar activament al llarg de trenta-un anys, des del març de 1985 fins que va morir. Va ser escollit diverses vegades per formar part de les candidatures de CiU als comicis electorals locals i va ser regidor electe de l'Ajuntament d'Igualada en diverses etapes: del 1992 al 1995 a l'oposició; del 1995 al 1999, a l'equip de govern com a regidor d'Esports, i durant la legislatura 1999-2003, novament a l'oposició.

De l'etapa com a regidor al capdavant del Patronat Municipal d'Esports cal destacar les reformes de la piscina exterior del Molí Nou (1996); la remodelació del camp de futbol del Xipreret, amb la instal·lació del primer camp de gespa artificial a la ciutat (1997); la remodelació de l'estadi atlètic, amb el nou terra de tartà (1998), i la coberta de les pistes exteriors del complex esportiu de les Comes (1999). Va ser, també, president del Consell Esportiu de l'Anoia.

Finalitzada l'etapa de regidor, va continuar amb el seu activisme polític. Va ser membre de la junta electoral de la consulta popular sobre la independència de Catalunya que es va celebrar a Igualada el 25 d'abril del 2010. L'últim acte de caire polític que vam compartir va ser la celebració institucional de l'Ajuntament d'Igualada en motiu de la Diada del 2011.

CARME RIERA I MINGUET (Igualada, 1965) és metge, especialista en Medicina Familiar i Comunitària. Actualment treballa a la direcció del servei d'Atenció Primària de l'Anoia (ICS). És regidora d'Acció Social i Igualtat a l'ajuntament d'Igualada.

6. Agraïxo a M. Teresa Miret i Solé la seva col·laboració en la redacció d'aquest article.